

DONIESIENIA

Short notes

**Drugie stanowisko *Macronychus quadrituberculatus* P.W.J. MÜLLER, 1806
(Coleoptera: Elmidae) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej**

The second locality of *Macronychus quadrituberculatus* P.W.J. MÜLLER, 1806 (Coleoptera: Elmidae) in the Wielkopolska-Kujawy Lowland

Do niedawna był to gatunek w Polsce bardzo rzadko spotykany, znanych było jedynie kilka jego stanowisk, na których odławiano pojedyncze osobniki. W ostatnich latach liczba jego znanych stanowisk znacznie się zwiększyła. Obecnie jest wykazywany z 32 stanowisk (w tym z 3 historycznych) i 12 krain. Nadal jednak są to głównie miejsca na wschodzie Polski, a na zachodzie wykazywany jest z zaledwie kilku stanowisk. Podsumowanie stanu wiedzy o tym chrząszczu można znaleźć w pracach: (PRZEWOŹNY *et al.* 2011. *Polish Journal of Entomology* 80: 365–390) i (RUTA 2013. *Przegląd Przyrodniczy* 24(4): 69–76). Niedawno został wykazany również z dwóch stanowisk na Górnym Śląsku (GRZYWOCZ *et al.* 2016. *Acta entomologica silesiana* 24(004): 1[online]). Podczas badań terenowych w województwie lubuskim autorzy odłowili ten gatunek bardzo licznie na drugim stanowisku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej:

– Skwierzyna, rzeka Obra [WU32], N52°35.2949' E15°28.6441', przy moście na ul. Gorzowskiej, na zanurzonych w nurcie kłodach i pniach, 09.08.2014, 73 exx., 01.08.2015, 31 exx., leg., det. et coll. M. Przewoźny & K. Lubecki.

Gatunki towarzyszące 09.08.2014: *Orectochilus villosus* (O.F. MÜLL.) – 2♂♂, 3♀♀ (Coleoptera: Gyrinidae), *Hydroporus angustatus* STURM – 1 ex. (Coleoptera: Dytiscidae), *Anacaena lutescens* (STEPH.) – 1 ex. (Coleoptera: Hydrophilidae), *Hydraena riparia* KUG. – 4♂♂, 2♀♀ (Coleoptera: Hydraenidae), *Aphelocheirus aestivalis* (FABR.) – 6 exx. (Heteroptera: Aphelocheiridae). Gatunki towarzyszące 01.08.2015: *Haliplus ruficollis* (DEGEER) – 1♀ (Coleoptera: Haliplidae), *Hydroporus angustatus* STURM – 1 ex. (Coleoptera: Dytiscidae), *Hydraena riparia* KUG. – 1♂, 1♀ (Coleoptera: Hydraenidae); *Potamophilus acuminatus* (FABR.) – 1 ex. (Coleoptera: Elmidae); *Elmis maugetii* LATR. – 1 ex. (Coleoptera: Elmidae), *Aphelocheirus aestivalis* (FABR.) – 3 exx. (Heteroptera: Aphelocheiridae).

Podczas obydwu odłowów odnotowano również liczne larwy *Potamophilus acuminatus* (FABR.) i *Macronychus quadrituberculatus* P.W.J. MÜLL. współwystępujące na zanurzonych w nurcie kłodach i pniach. Według obserwacji autorów zajmują one różne mikrobioty – grzbietobrzusznie spłaszczone, pokryte grubą kutikulą larwy *Potamophilus* żerują na powierzchni pnia, a bardziej obłe, miękkie larwy *Macronychus* drążą płytkie chodniki kilka milimetrów w głębi zanurzonego pnia. Żerowiska obu gatunków udokumentowano fotograficznie. Larwy *Potamophilus* w różnych stadiach rozwojowych pozyskano do hodowli, która jest kontynuowana przez drugiego z autorów. Występowanie *Potamophilus acuminatus* (FABR.) zostało ponownie potwierdzone na tym stanowisku (BUCZYŃSKI *et al.* 2011. *Baltic Journal of Coleopterology* 11(1): 45–56).

Macronychus quadrituberculatus P.W.J. MÜLL. rozwija się w martwym drewnie leżącym w nurcie rzeki, larwy są ksylofagiczne. Postacie dorosłe występują w miejscu rozwoju larw (OLMI 1976. Dryopidae-Elminthidae. Fauna d'Italia, Edizioni Calderini Bologna: 1–280). Czasem przylatują do sztucznych źródeł światła (GRZYWOCZ *et al.* 2016. *Acta entomologica silesiana* 24(004): 1[online]), jednakże na badanym stanowisku podczas odłowów na światło prowadzonych przez autorów w 2015 roku, gatunku tego nie stwierdzono. W związku ze środowiskiem życia, największym zagrożeniem dla tego gatunku, poza zmianami czystości wód płynących, jest czyszczenie koryt rzecznych z zalegającego w nim martwego drewna (gałęzi, kłód czy pni). Chrząszcz ten może być w związku z tym indykatorem naturalności rzeki. Taką rzeką jest Obra, która jest nieuregulowana, a w jej nurcie leży martwe drewno w dużych ilościach. Jest to jednocześnie stanowisko, na którym ten gatunek został stwierdzony najliczniej jak do tej pory (por. tabela RUTA 2013. *Przegląd Przyrodniczy* 24(4): 69–76) i zarazem położone najdalej na zachodzie w kraju. Brak jest nadal stwierdzeń *Macronychus quadrituberculatus* P.W.J. MÜLL. w południowo-zachodniej Polsce (południowa Wielkopolska i Dolny Śląsk).

MAREK PRZEWOŹNY, Wydz. Biologii UAM, Zakł. Zool. Syst., Poznań
hygrotus@amu.edu.pl

KRZYSZTOF LUBECKI, Zielona Góra
krzysztof@lubecki.pl

Accepted: 7 April 2016; published: 20 April 2016

Licensed under a Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>